

## Billeder af Christian Falster.

Af cand. mag. C. Frank-Christensen, København.

Af *Christian Falster* (1690—1752) findes paa Universitetsbiblioteket i København et Maleri, der afbilder ham



som en Mand med »et friskt Ansigt med bløde Træk og et Par meget levende brune Øjne<sup>1)</sup>); han er her udstaffet med en rødbrun Kappe, der ligger over højre Skulder, hvidt stift Halsbind og bærer efter Tidens Mode Allongeparyk. Dette Billedes ydre Historie er ganske ukendt, ligesom man heller ikke ved, hvem der har været Mester for det.

Overhovedet er den første Halvdel af det 18. Aarhundrede en dunkel Epoke i den danske Malerkunsts Historie; men hvis man skal gætte, hvem der kan have malet Billedet, maa man snarest tænke paa den tyske Portrætmaler *Johann Salomon (du) Wahl* (1689—1765), der havde vundet sig et Navn ved sine talrige Portrætter

---

<sup>1)</sup> *Vilh. Andersen*: Tider og Typer. Erasmus. II. 7.

baade af fyrstelige og fornemme Personer i Tyskland, da han i 1719 blev indkaldt til Danmark, hvor han 1730 blev »kgl. Hofskildrer« og senere Kunstkammerforvalter. Han nød stort Ry for sine Portrætter, og mange af dem — som Falsters her — er gengivne i Stik; dog siger en sagkyndig, at han var »bekendt mere ved sine Portrætters Mængde end ved deres Skønhed.« Kendtest af Wahls Billeder er Maleriet af Historikeren Hans Gram (Frederiksborgmusæet) og Selvportrættet (Statens Musæum for Kunst); navnlig det sidstnævntes Målemaade minder om Falsterbilledets. Fælles for dem alle er den mørke Farveskala, han bruger; de dybe Toner er mere Wahls end nogen af de andre samtidige Maleres.

Udelukket er det dog ikke, at Billedet kan skyldes en stedlig Kunstners Pensel, enten fra Ribe By eller Omegnen. I de Tider dyrkedes Portrætkunsten jo næsten som et Haandværk.

Med Sikkerhed tør man derimod gaa ud fra, at Maleriet er blevet til her i Landet, da Falster aldrig nogensinde kom uden for Rigets Grænser. En Gennemgang af Falsters latinske Brevsamling, der findes paa Universitetsbiblioteket (e don. var. 4<sup>o</sup>, Nr. 2), kunde maaske opklare Sagen og bringe Malerens Navn for Lyset; men indtil videre faar det altsaa staa hen.

Størst Sandsynlighed er der imidlertid for, at Wahl er Maleren. Billedet viser Falster som en midaldrende Mand — han er nu Ribe Katedralskoles navnkundige Rektor —, og da Wahl netop har malet de fleste af sine Portrætter i 1730'erne, vilde det passe meget godt med Formodningen om, at han har været Mester for det.

Maleriet selv, der er ret medtaget af Tiden, især i Yderkanterne, og som muligvis har været frisket op senere, bærer ikke Signatur af nogen Art, heller ikke under Rammen.

Efter dette samtidige Maleri stak *J. G. Schleuen* i 1763 sit Kobberstik i Folio; det er fixet lidt op i Kostymet og ved Omtegningen, der jo maa ske omvendt paa Kobberpladen, da Billedet skal trykkes som Stik, er enkelte af Originalens Ejendommeligheder udviskede og gjort mere almindelige.

Stikket er signeret: »*J. G. Schleuen sculpsit Haffniæ 1763*«, men giver desværre ingen Oplysninger om, hvem der har malet Originalen, hvorefter det er gjort, rimeligvis fordi man allerede da — kun 11 Aar efter Falsters Død — ikke mere kendte Malerens Navn.

I 1820'erne sysselsatte Direktionen for den kgl. Portrætsamling paa Frederiksborg Lektor i Matematik ved Kunstakademiet *Hans Hansen* (1769.—1828) — Fader til den kendte Maler *C. C. Constantin Hansen* — med bl. a. at udføre Kopier efter Malerier af Landets afdøde Stormænd. Han var en anset og søgt Portrætmaler, men var efter 1816 blevet sat i Skygge af *Eckersberg* og havde nu i sine senere Aar sin væsentligste Fortjeneste ved at kopiere og male Portrætter til den frederiksborgske Samling. Et af hans kendteste Originalmalerier er det sirligt og smagfuldt udførte Portræt af Biskop *Fr. Münter* fra 1818, der endnu findes paa Frederiksborgmusæet.

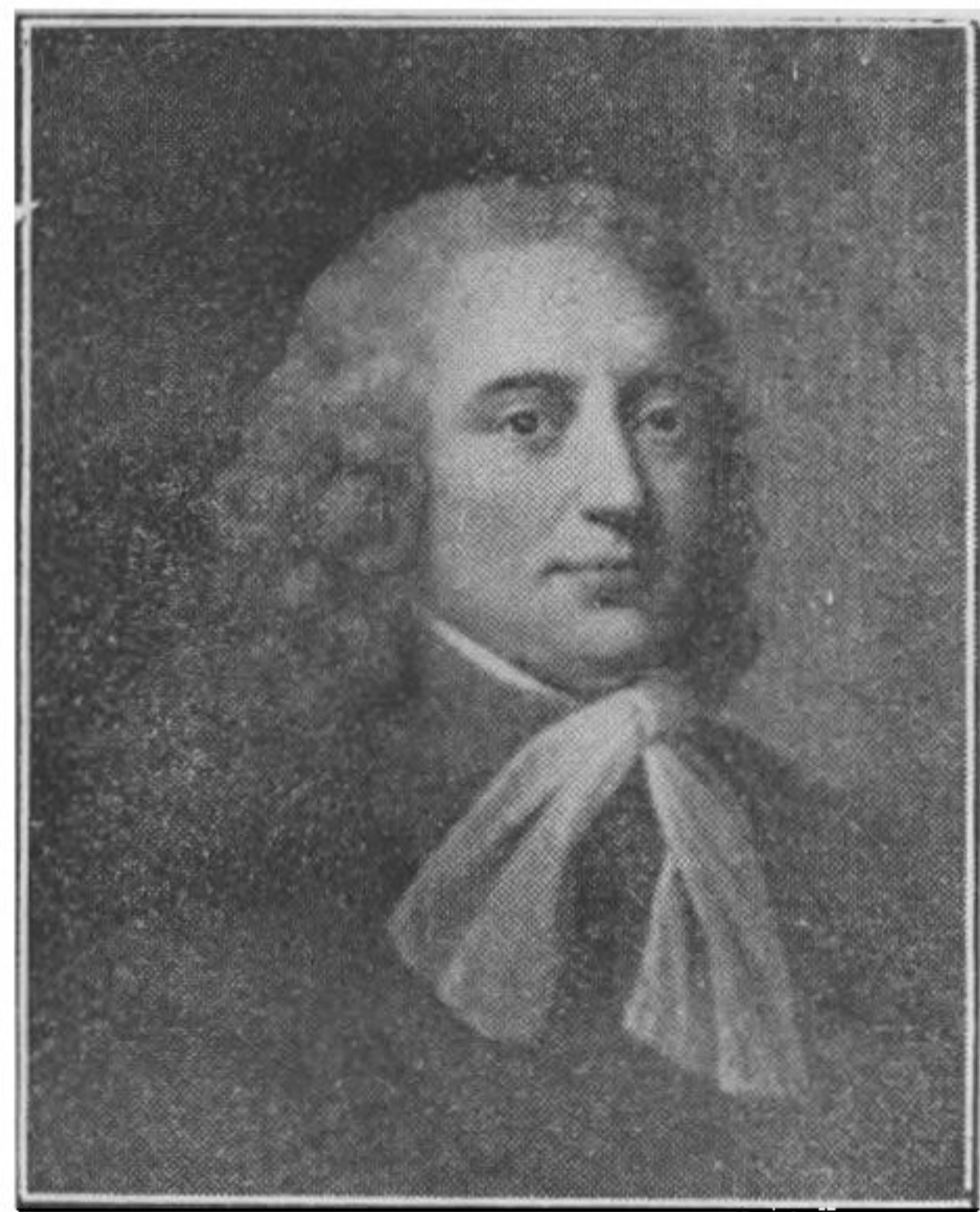
Efter *Schleuens* Stik fra 1763 malede *Hansen* omkring 1824 et Portræt af *Falster* (Nr. 448 i den gamle Samling), som ved Slotsbranden i 1859 blev reddet (Nr. 219), men pudsigt nok forvekslet med Billedet af *Tøger*



Reenberg, under hvis Navn det gik, indtil det efter Slottets Genopførelse i 1890 atter kom paa Frederiksborg, hvor det nu er forvist til et af Musæets Kontorrum, da det kun er en Kopi af en Kopi.

Det samtidige Originalmaleris karakteristiske Falster med det friske, levende og interessante Ansigt og det skælmske Blink i Øjenkrogene, som vi kender fra hans Discusser, er med Schleuens Stik som Mellemed i Hansens Gengivelse blevet til en sat Bedsteborger fra Rahbektiden, uhyre lidt spændende; Typen er helt udvandet. —

Dette Billede gentog Hansen til Ribe Katedralskole i 1826, da Rektor Thorup i Anledning af den forestaa-



ende Hundredaarsfest for Skolebygningens Indvielse (13. Januar 1827) havde ønsket Falsters og Thuras Billeder ophængte paa Skolen.<sup>2)</sup>

Efter ovenstaaende Redegørelse for de eksisterende kendte Billeder af Chr. Falster er det derfor kun med Forbehold, at man i Tillægget til *Riber Stifts Adresse-Avis* Nr. 5 for 16. Januar 1827 kan læse de begejstrede Ord, hvormed

Bladet omtaler »begge Hædersmændene (s: Falsters og Thuras) Portraiter, malede af en udmærket Kunstner efter tvende kun med Møie opdagede Originaler; Udførelsen af Arbeidet blev overdraget Hr. Lector ved Kunstacademiet Hansen, og fra hans heldige, øvede Pensel smykkedes Skolen med 2 udmærkede, skjønne, Originalerne særdeles lige, Malerier. Omvundne med

<sup>2)</sup> se ovenfor.

Krandse af Grønt og Evighedsblomster, og ophængte paa begge Sider af Cathedret i Skolens Examenssahl, bidroge disse uendelig meget til at forhøie Mindefesten.«

Hansens Falsterbillede er iøvrigt som alle hans Portrætter udført med megen Omhu og Sirlighed og udmærker sig især ved stor Farvefriskhed.

Selv om altsaa dette smukke og vel bevarede Billede i Ribe Kathedralskoles Festsal kommer til kort, hvad Portrætlighed med Originalmaleriet angaar, saa gør det dog sin Nytte ved at minde Efterslægten om den Mand, der i levende Live — allerede før han blev Rektor — hædredes med saa smukke Ord som disse:

.. Hand er Riber Skoles Ære,  
 Hves Ungdom gaar med Frukt og Fryyd hos ham til  
 lære,  
 Og er et Ærbarheds og Dyders Exemplar,  
 Dend Sag for alde Mand er kundbar nok og klar.

---